

Carl Fagerberg

Apoteket Renen

Konstnär Carl Fagerberg (1878-1948)

Teknik Förgylld metall

Placering Drottning-gatan 11

Skulpturen är med all säkerhet gjord av Carl Fagerberg och finns på foton över Stora Torget från början av 1900-talet.

Enligt Riksarkivet, Kulturdepartementet: *Som djurskulptör är F. en av våra främsta. »Lokatt» i mörk granit (vid Johannes folkskola i Stockholm) och »Björnar» (vid Riksmuseet) äro goda exempel härpå. Många äro de bilder av olika djur han utfört som utsmyckning av apoteksskyltar runt om i landet.*

Wikipedia: *Carl Fagerberg är en av våra främsta som djurskulptör och han har även utfört många bilder av olika djur som utsmyckning av apoteksskyltar runt om i landet.*

Ur *Svenskt Konstnärslexikon II*, 1953:

Fagerberg, Carl Vilhelm, f. 1878 ^{3/11} i Dalarö, Stockholms län, d. 1948 ^{24/4} i Sundbyberg. Skulptör, medaljgravör. Föräldrar: byggmästaren Johannes F. och Sofia Sandberg. Ogift. — F. studerade 1902—05 vid Konstakademien, där han erhöll både hertiglilla och kungliga medaljen. Med Jenny Lindstipendiet på fickan reste han 1905—08 i Tyskland, Frankrike, Italien och Tunis. Efter hemkomsten var han verksam i Stockholm och därpå under många år i Sundbyberg. Hans konstnärliga kvarlätenskap tillföll denna stad, som har ordnat ett minnesrum över F. Han tillhörde kretsen kring Albert Engström och var mycket uppskattad i sällskapliga lag, där han gemenligen gick under benämningen *Calle Skakis*. Hans fingerfärdighet och stora anpassningsförmåga gjorde honom mycket produktiv och anlitad för de mest skiftande uppdrag, och det finns knappast något om-

172

råde inom plastiken, som han inte prövade sina krafter på. En viss svaghet för den teatraliska posen vidlåder hans mera ambitiösa verk, men i småskulpturer, porträtt, djur- och sportbilder av realistisk hållning kunde han nå en naturlig uttrycksfullhet. Bland hans första arbeten var en utsmyckning i stucc till tsarens mottagningsrum på järnvägsstationen i S:t Petersburg 1907, och senare utförde han en mängd dekorationsuppdrag av såväl profan som kyrklig art. Bland dessa kan nämnas reliefen »Kristus välsignar barnen» för Svenska kyrkan i Paris (1912), ett triumfkrucifix för kyrkan i Skellefteå, ett antemensale och två statyer av Ansgarius och Olaus Petri för domkyrkan i Luleå, vid vars ombyggnad F. stod för huvudparten av den skulpturala utsmyckningen. Till Swedenborgskyrkan och Danvikens ålderdomshem i Stockholm samt kyrkor och kapell i Eskilstuna, Umeå, Fjärås, Havstenssund, N. Asarp m. fl. har F. också levererat dekorativa skulpturer. Idrottsmotiv utgör en annan omfattande grupp inom konstnärens produktion. Han har utfört sådana i små och stora format, som priser och som monumentalskulpturer, t. ex. »Kulstötare» och gruppen »Stafettlöpa-

re» för Stadion i Stockholm (avtäckta 1934), »Spjutkastare», »Skridskoåkarska» m. fl. Bland hans djurskulpturer kan exempelvis nämnas »Björnar» vid Riksmuseum, »Lodjur» vid Johannes folkskola i Stockholm, »Älgar i strid» samt ett flertal hjortar, leoparder, mårdar etc. för svenska apotek. På torget i Sundbyberg avtäcktes 1933 en springbrunn med centralgruppen »Famijelycka». Samma och följande år visade han förslag till flygarmonument för Malmslätt, till minnespelare över Vasaloppet för Mora och till en »Värendsbrunn» för Älmhult med en »Såningsman» i mitten och reliefer på karet av bemärkta svenskar från Värend. Ett minnesmärke över de småländska glasblåsarna står i Fröseke, och bland övriga offentliga monument må nämnas en staty av Kristina Nilsson i Ljungby (1938), byster av Olof Broman i Hudiksvall, Emelie Flygare-Carlén i Strömstad (1939), Albert Engström i Hult (utförd 1922, rest 1943), Thorild Wulff i Riksmuseum (1926), A. P. Löfström i Sundbyberg. I C-salen i Folkets hus i Stockholm står »Kokotten», och på Gröna Lund i Stockholm en liten staty av »Ulla Winblad» (utförd 1920). Vidare kan nämnas statyetter av »flygbaronen» Carl Cederström, Anders Zorn, Bellman, en »landstormsgubbe», Martin Luther, byster eller medaljonger av David Stockman, Carl Gentzel, Carl Lagerström m. fl. Även som medaljgravör har F.

utfört några arbeten, t. ex. en minnespenning över Kungl. segelsällskapet 1830—1930 med bilder av Karl XIV Johan och Gustaf V. — F. erhöll silvermedalj på en konstutställning i Buenos Aires 1911 och deltog senare bl. a. i den svenska utställningen på Charlottenborg i Köpenhamn 1916 samt i utställningen »Barnet i konsten» i Nordiska museet 1941.

Th. N.

Litt.: Art. i »Arktos» 1909.

Marknad 1909. Bild: mlt

Stora Torget 1909. Renen kan skönjas till höger på fasaden.

Sala Allehanda 30 april 1970:

Renen följer med till nya apoteket

Den gamla renen får följa med till nya apoteket men innan uppsättningen skall den försees med silverfärg.

Den 9–10 maj beräknas inflyttningen i det nya apoteket i Sala ske. Det blir inte mycket som kunderna kommer att känna igen från det gamla men innan de går in genom porten skall de lägga märke till något som påminner om det gamla apoteket vid torget, nämligen renen. Den får följa med till nya apoteket och skall sannolikt sättas upp i hörnet Borgmästaregatan–Drottninggatan.

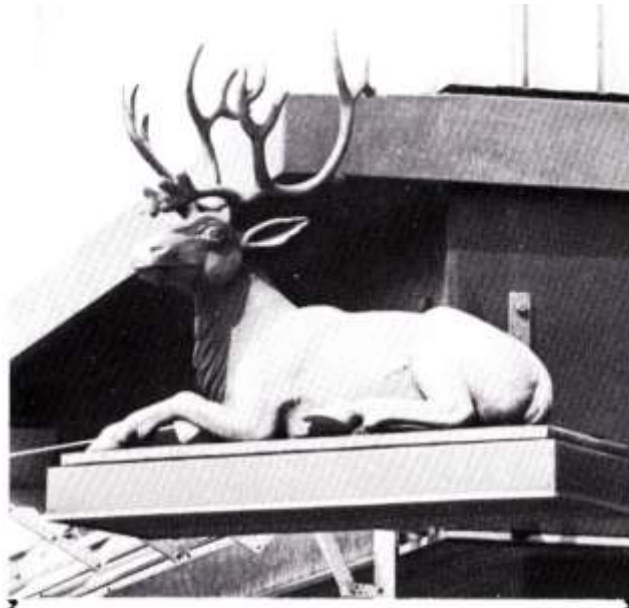
— Vi har ansett att det är en så pass fin sak att den får följa

med, säger apotekare Ingvar Gillgren.

— Den är förgylld men ganska skamfilad efter alla år. Vi har undersökt möjligheterna att förse renen med ny förgyllning men det skulle ställa sig ganska dyrt. Istället har Sala Galvan lovat ta hand om renen och få den silverfärgad.

Renen är tillverkad 1935 och materialet är sannolikt koppar. Den har varit placerad ovanför porten till nuvarande apoteket i alla år och nu får den alltså följa med till det nya.

Ur boken *Sala Allehanda 100 år, 1979*:

Renen fick ligga kvar

Apoteket i Sala kunde i början av år 1970 flytta in i nya lokaler i hörnet av Drottning- och Borgmästaregatorna. Det var tal om att rationalisera bort "Renen" ovanför entrén, vilket många ansåg vara något av ett helgerån. Den räddades, nyförgylldes och "lades" på sin traditionella plats.

Vid årsskiftet 1970-1971 förställdes apoteksväsendet, dess bättre utan att symbolen för det 215-åriga Sala-apoteket slaktades.

Äldre fotografier där man ser skulpturen:

Apoteksbranden 1940, foto Sven Norling

Apoteket på Rådhusgatan efter branden.